

Yrittäjät

YRITYKSILLE
BISNESTÄ
JULKISISTA
HANKINNOISTA

ARVOISA YRITTÄJÄ, NÄIN OSALLISTUT JULKISEEN HANKINTAAN

Julkisissa hankinnoissa on tarjolla kauppaa vuodessa noin 35 miljardin euron edestä Suomessa. Ne tarjoavat siis yrityksille lukuisia mahdollisuuksia.

Tämä opas on tarkoitettu yrittäjälle ja yritykselle, joka on kiinnostunut käymään kauppaa julkisen puolen kanssa. Opas auttaa yrittäjän alkuun, kertoo perusasiat ja antaa vinkit tarjouspyynnön jättämiseksi.

Opas sopii hyvin sellaiselle yrittäjälle, joka ei ole vielä tarjonnut julkiselle puolelle. Se myös soveltuu kenelle tahansa pk-yritykselle julkisten hankintojen käsikirjaksi.

Tarjoa rohkeasti!

Yrittäjät

Sisällysluettelo

S. 2

Esipuhe

S. 4

1. Mikä on julkinen hankinta

S. 5

2. Kilpailuetua hankinnoista
- julkinen asiakas on yritykselle
arvokas

S. 6

3. Kynnysarvot

S. 7

4. Kuinka hankinnan arvo
lasketaan?

S. 7

5. Mistä löydän tarjouspyynnöt?

S. 7

6. Mihin jätän tarjoukseni?

S. 8

7. Ennakoi kunnan tarpeita

S. 9

8. Tee näin kun laadit tarjoustasi

S. 10

9. Onko yrityksen jättämä
tarjous sitova?

S. 10

10. Tarkista, onko mahdollisuutta
tarjota ryhmittymänä

S. 11

11. Mikä on kysymys-vastausaika?

S. 11

12. Saako tarjoustasi parannella?

S. 12

13. Mitä eroa on vähimmäis-
vaatimuksella ja
vertailuperusteella?

S. 12

14. Ratkaiseeko vain hinta?

S. 13

15. Ratkaiseeko hinta, laatu
vai hinta-laatusuhde?

S. 14

16. Vielä hinta-laatusuhteesta

S. 15

17. Käy keskustelua sopimusaikana

S. 15

18. Mikä on palveluseteli?

S. 16

19. Hankintaneuvoja palvelee Sinua!

S. 17

20. Vieläkö mietit?

S. 17

21. Keinot muutoksenhakuun

S. 18

Liity suomen Yrittäjiin

1 MIKÄ ON JULKINEN HANKINTA

Julkisella hankinnalla tarkoitetaan ostoja, joissa on noudettava hankintalakia.

Hankinta tarkoittaa, että oman tekemisen sijasta tarvittavat tavarat, ratkaisut ja palvelut ostetaan, vuokrataan tai teetetään ulkopuolisella.

Hankintojen kilpailuttamisvelvoite voi ulottua muuallekin kuin julkiselle puolelle. Nimittäin kuka tahansa joutuu kilpailuttamaan, jos hankinnan tekemistä varten on saatu julkista tukea yli puolet hankinnan arvosta.

Hankintayksiköllä tarkoitetaan toimijaa, jonka täytyy noudattaa hankinnoissaan hankintalakia ja tehdä avoimia kilpailutuksia.

Hankintayksiköitä ovat mm. valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset sekä valtion liikelaitokset ja kunnalliset osakeyhtiöt.

4 KUINKA HANKINNAN ARVO LASKETAAN?

Jos hankinta jaetaan osiin, on yhteen laskettava kaikkien osien arvo. Hankinta on kilpailutettava siinä laajuudessa, mikä muodostuu osien yhteenlasketuksi summaksi. Arvonlisäveroa ei tässä huomioida.

Hankinnan arvo muodostuu, kun lasketaan hankinnan yhteenlaskettu arvo sopimuskaudelta mukaan lukien optiokaudet. Kynnysarvon ylittäminen puolestaan määrää, sovelletaanko hankintaan kansallisen hankinnan vai EU-hankinnan sääntelyä.

5 MISTÄ LÖYDÄN TARJOUSPYYNNÖT?

Kansalliset hankinnat ja EU-hankinnat on ilmoitettava maksuttomassa ja sähköisessä ilmoituskanavassa verkkosivu Hilmassa <https://www.hankintailmoitukset.fi>. Myös osa kunnista julkistaa pienhankintoja Hilmassa, mutta laki ei tähän velvoita.

Pienhankinnoista voi saada tietoa myös paikallislehdistä, kunnan tilaisuuksista ja verkkosivuilta.

Lisäksi kunta on saattanut hankkia sähköisen järjestelmän. Tästä järjestelmästä saattaa löytyä myös tarjouspyynnöt, ja sinne yrittäjä jättää myös tarjoukset.

Tarkista siis, löytyisikö sinua kiinnostavia tarjouspyyntöjä esimerkiksi näiltä sivuilta (rekisteröitymistä saatetaan vaatia):

<https://tarjouspalvelu.fi>

<https://pienhankintapalvelu.fi>

<https://www.mercell.com>

<https://www.hankintasampo.fi>

6 MIHIN JÄTÄN TARJOUKSENI?

Jätä tarjous aina siinä kanavassa ja sen sisältöisenä kuin tarjouspyynnössä on ilmoitettu.

8

TEE NÄIN, KUN LAADIT TARJOUSTA

1. LUE TARJOUSPYYNTÖ. HUOMIOI PÄIVÄMÄÄRÄT.

- Kysymysten jättämisen määräaika.
- Vastausten antamisen määräaika.
- Tarjouksen jättöaika.

2. HYÖDYNÄ KYSYMYS-VASTAUSAIKA.

- Esitä kysymyksiä.
- Lue vastaukset.

3. VASTAA KAIKKEEN PYYDETTYYN JA VAIN PYYDETTYYN.

4. OLE AJOISSA. HANKI MYÖS TARVITTAVAT LIITTEET AJOISSA.

TEE NÄIN KUN LAADIT TARJOUSTA

- Käy erityisen huolellisesti läpi yritykselle asetetut soveltuvuusvaatimukset sekä tuotteelle tai palvelulle asetetut vähimmäisvaatimukset ja hankinnalle asetetut vertailuperusteet.
- Varmista, että pystyt tarjoamaan hankintayksikön pyytämää palvelua tai tuotetta.
- Keskeistä on, että osoitat tuotteen, palvelun tai rakennusurakan olevan tarjouspyynnössä ja hankinta-asiakirjoissa esitettyjen vaatimusten mukainen.
- Yrityksen on huolehdittava, että annettu tarjoushinta pitää sisällään kaikki kustannukset, joiden on edellytetty olevan mukana tarjoushinnassa.
- Tarjoukseen ei pidä liittää omia sopimusehtoja.
- Jotkut sähköiset hankintajärjestelmät tai hankintayksiköt perivät voitaneelta yritykseltä provisioperusteisen maksun. Lue hankintailmoitus tarkkaan, jotta mahdollinen maksu ei tule yllätyksenä.
- Kiinnitä huomiota siihen, onko kilpailutus yksivaiheinen vai useampivaiheinen.
- Tarjouspyyntöä vastaamaton tarjous on ylivoimaisesti yleisin syy tarjouksen hylkäämiseen.

9 ONKO YRITYKSEN JÄTTÄMÄ TARJOUS SITOVA?

Tarjouksen jättäminen merkitsee, että sitoudut toteuttamaan hankinnan hankintayksikön ehtojen mukaisesti, jos voitat tarjouskilpailun. Myöhemmin ei enää ole mahdollista poiketa hankintaprosessissa ilmoitetuista hinnoista tai ehdoista.

Kysymys: Yrittäjä ehtii saada muualta ison tilauksen ennen kuin kunta on päättänyt, kenet se ottaa sopimuskumppanikseen. Onko yrittäjä silti velvollinen ja sitoutunut toteuttamaan julkisen hankinnan kunnalle, koska se on jättänyt tarjouksen?

Vastaus: Tarjous on aina sitova tarjouspyynnössä ilmoitettavan vähimmäisvoimassaolon ajan, eikä tarjousta voi muuttaa tai peruuttaa tarjousajan päätyttyä ilman seuraamuksia. Jos yritys voittaa tarjouskilpailun, se on velvollinen toteuttamaan hankinnan annetun tarjouksen mukaisesti.

Myös tarjoushinta on lopullinen. Jos yritys kieltäytyy toteuttamasta hankintaa, yritys voi joutua korvaamaan hankintayksikölle hintaeron toiseksi tulleeseen tarjoukseen verrattuna.

10 TARKISTA, ONKO MAHDOLLISUUTTA TARJOTA RYHMITTYMÄNÄ?

Tarjouksen voi jättää myös yhteistarjouksena toisen yrityksen kanssa, jos ei yksin pysty täyttämään kaikkia vaatimuksia. Esimerkiksi jos tarjouspyynnössä olevat pakottavat vaatimukset eivät täyty liikevaihdon osalta, voit tarjota kumppanin kanssa, jos teidän yhteenlaskettu liikevaihtonne siihen ylittää. Tämä pätee myös EU-kynnysarvon ylittäviin hankintoihin. Esimerkiksi jos koulukyyditykset vaativat toteutuakseen kymmenen linja-autoa, sinulla on seitsemän ja kaverilla kolme, voitte tarjota yhdessä.

13 MITÄ EROA ON VÄHIMMÄISVAATIMUKSELLA JA VERTAILUPERUSTEELLA?

Tarjous ei etene, jos vähimmäisvaatimukset eivät täyty. Älä jätä tarjousta ellet pysty täyttämään vähimmäisvaatimuksia. Vähimmäisvaatimukset ovat niitä kriteerejä, joiden täytyy toteutua. Ne koskevat hankittavaa asiaa, kuten tavaraa tai palvelua.

Myös tarjoajalle eli yritykselle voidaan asettaa vähimmäisvaatimuksia, joita kutsutaan soveltuvuusvaatimuksiksi. Niillä hankintayksikkö pyrkii varmistamaan yrityksen kyvyn toteuttaa hankinta. Ne voivat olla esimerkiksi liikevaihtovaatimuksia.

Kun täytät vähimmäis- ja soveltuvuusvaatimukset, yrityksesi ja tuotteesi ovat tarjouspyynnön mukaiset, tarjouksesi etenee ja olet mukana vertailussa.

Vähimmäisvaatimuksilla taataan minimilaatu. Laatuksiteereillä taas erotutaan muista tarjoajista. Vertailussa hankintayksikkö pisteyttää laadun ja hinnan ilmoittamiensa vertailuperusteiden nojalla sekä valitsee voittajan. Mitä paremmin kriteereitä täyttää, sitä todennäköisemmin tarjous menestyy.

14 RATKAISEEKO VAIN HINTA?

Voi ratkaista.

Yleensä hankinnassa on vähimmäisvaatimuksia hankittavalle palvelulle tai tavaralle. Katso vähimmäisvaatimukset ja valintaperusteet tarjouspyynnöstä. Joskus hinta näyttäytyy ainoana ratkaisevana tekijänä. Joskus taas ratkaisee paras hinta-laatusuhde.

Hinta määräävänä tekijänä ei tarkoita sitä, että laatua ei olisi huomioitu lainkaan, sillä laatutekijät saattavat olla vähimmäisvaatimuksissa. On erittäin tärkeää, että tarjoava yrittäjä havaitsee laatuvaatimukset tarjouspyynnön vähimmäisvaatimuksista. Näin myös tarjottu hinta vastaa edellytettyä laatua, eikä yritystä joudu myöhemmin taloudellisiin vaikeuksiin halvan hinnan vuoksi.

19 HANKINTANEUVOJA PALVELEE SINUA!

Suomen Yrittäjät tarjoaa maksutonta hankintaneuvontaa koko maassa.

Neuvonnan tavoitteena on:

- neuvoa kuntia hankintojen laadinnassa, jotta pk-yrityksellä olisi mahdollisuus tarjota palveluaan tai tuotettaan julkiselle toimijalle
- aktivoida pk-yritykset jättämään tarjouksia julkisiin hankintoihin
- kehittää hankintayksiköiden ja tarjoajien välistä vuoropuhelua

Hankintaneuvoja palvelee Sinua. Hankintaneuvoja on apunasi, kun kaipaavat tukea Hilman, sähköisten tarjouspalvelujen ja palvelusetelijärjestelmien käytössä. Saat sinulle räätälöityä neuvontaa yrityksesi toimialan näkökulmasta.

Neuvonta tehdään yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Katso alueesi hankintaneuvojan yhteystiedot: www.yrittajat.fi/hankintaneuvonta

Hankintaneuvonta ei edellytä Suomen Yrittäjien jäsenyyttä.

SUOMEN YRITTÄJIEN JÄSENYYS

Jäseneksi liittymällä saat tarpeellista tietoa ja rahanarvoisia etuja.

Kun olet liittynyt jäseneksi, Suomen Yrittäjät yhdessä alue- sekä paikallisjärjestöjensä kanssa tarjoaa sinulle tuen, verkoston ja sparrauksen menestyksellesi. Autamme jäseniämme mm. seuraavin tavoin.

Maksuton laki- ja veroneuvonta

Hyödynnä maksutonta lakineuvontapalvelua – yhdellä puhelinsoitolla voit helposti säästää koko vuoden jäsenmaksun.

Sadan asiantuntijan joukko apuvoiminasi

Reilu sata asiantuntijaa odottaa soittoasi, valmiina kuuntelemaan ja neuvomaan. Puhelinneuvontamme on jäsenille maksutonta, ja vastaamme vuosittain noin 50 000 kysymykseen. Tarvitset sitten verogurua tai tietosuojaeksperttiä, ohjaamme kysymyksesi oikealle henkilölle.

Edunvalvonta

Pidämme esillä yrittäjille tärkeitä teemoja monilla vaikuttamisen tasoilla.

Paikallinen verkosto

Yrittäjien tilaisuuksissa verkostoidut muiden yrittäjien kanssa paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Rahanarvoisia jäsenetuja

Jäsenenä olet oikeutettu lukuisiin jäsenetuihin, joihin voit tutustua osoitteessa

www.yrittajat.fi/jasenedut

**VOIT LIITTYÄ
SUOMEN YRITTÄJIEN
JÄSENEKSI TÄÄLLÄ:**

yrittajat.fi/liity

Yrittäjyyden puolesta.

Yrittäjät

KYLLIKINPORTTI 2, 00240 HELSINKI

PL 999, 00101 HELSINKI

(09) 229 221, TOIMISTO@YRITTAJAT.FI

WWW.YRITTAJAT.FI